

Samverkan kring hållbar
stadsutveckling inom
Mistra Urban Futures

Göteborgsregionens
kommunalförbund 2016

Förord

Göteborgsregionens kommunalförbund (GR) är en av flera aktörer som medverkar i Mistra Urban Futures – ett internationellt forskningscentrum som syftar till att främja en hållbar stadsutveckling genom kunskap i samverkan mellan akademi och praktik. Den fråga som vi tillsammans med övriga parter har beslutat att vi ska lägga fokus på är hur vi gemensamt bygger rättvisa städer.

Rapporten som du håller i din hand ges sedan 2011 ut årligen för att återspegla hur GR:s arbete med hållbar stadsutveckling i Mistra Urban Futures ser ut. Rapporten bygger på den samverkan och kunskapsuppbyggnad som sker i GR:s nätverk för Mistra Urban Futures – där alla 13 medlemskommuner deltar i större eller mindre omfattning. Tanken är även att ge en bild av vilka projekt GR medverkar i. Vill du veta mer om nätverkets arbete eller något särskilt projekt är du varmt välkommen att kontakta undertecknad!

Lisa Ström

Samordnare Mistra Urban Futures, GR

Medverkan i nätverket

Följande personer ingår i GR:s nätverk för Mistra Urban Futures och har medverkat i framtagandet av rapporten:

- Ale kommun: Annika Friberg (miljöplanerare) och Magnus Blombergsson (stadsarkitekt)
- Alingsås kommun: Johanna Carlsson (tidigare anställd samhällsplanerare i Alingsås) och David Eriksson (nuvarande samhällsplanerare)
- Göteborgs Stad: Pia Borg (planeringsledare)
- Härryda kommun: Lotta Kjällström (administrativ chef på samhällsbyggnadssektorn)
- Kungsbacka kommun: Elin Johansson (tidigare verksamhetschef, planavdelningen) och Sofia Wiman (planerare)
- Kungälv kommun: Saba Shahriari (tidigare anställd planerare) och Jessica Andersson (översiktsplanerare/planarkitekt)
- Lerums kommun: Ellen Therstol (tidigare anställd miljöcontroller) och Jonas Edin (miljöcontroller)
- Lilla Edets kommun: Martin Hallberg (planarkitekt)
- Mölnåls kommun: saknar kontaktperson i nätverket
- Partille kommun: Maria Gunnarsson (samhällsbyggnadsstrateg)
- Stenungsunds kommun: Erika Bjernhagen Börkén (utvecklingsledare). Erika har ersatts i nätverket av Åsa Lindborg (planchef)
- Tjörns kommun: Tinna Harling (planarkitekt)
- Öckerö kommun: saknar kontaktperson i nätverket

Rapporten är sammanställd av Lisa Ström, GR:s samordnare i Mistra Urban Futures, GR, och Gunnel Rydberg, kommunikatör i GR:s arbete med Mistra Urban Futures. Rapporten är layoutad av Tony Dahl, Infogruppern GR.

Innehållsförteckning

1. INLEDNING	4
1.1 Mistra Urban Futures – aktuellt 2016	4
1.2 Göteborgsregionens kommunalförbunds (GR) medverkan	4
1.3 Nätverket för Mistra Urban Futures.....	5
2. AKTUELLA PROJEKT	6
2.1 Det urbana stationssamhället	6
2.2 Hållbara livsstilar – verktyg och metoder.....	8
2.3 Well being in sustainable cities, WISE.....	10
2.4 Medborgardeltagandets effekter	12
2.5 Är samverkan med lokalsamhället en väg för arkitekter och bygggherrar att skapa hållbara bostäder för seniorer?.....	14
2.6 Stadslandet	16
3. ERFARENHETER OCH MEDVERKAN FRÅN ÅRET SOM GÅTT.....	18

1. Inledning

1.1 Mistra Urban Futures – aktuellt 2016

Mistra Urban Futures är ett globalt centrum för hållbar stadsutveckling som ska ta fram verkingsfull och relevant kunskap i samverkan mellan praktik och akademi. I det arbetet finns fem plattformar: i Göteborg och i Skåne (Sverige), Manchester (Storbritannien), Kisumu (Kenya) och Kapstaden (Sydafrika).

Centrumet bygger på samverkan mellan näringsliv, intresseorganisationer, allmänhet och myndigheter och har tre huvudfinansiärer. Dessa är Göteborgskonsortiet, som består av sju parter, (GR, Västra Götalandsregionen, Göteborgs Stad, Länsstyrelsen, IVL – Svenska miljöinstitutet, Göteborgs universitet och Chalmers tekniska högskola), Mistra (stiftelsen för miljöstrategisk forskning) och Sida (styrelsen för internationellt utvecklingsarbete). Alla parter har under 2016 tecknat avtal om en ny verksamhetsperiod 2016–2019. Redan nu pågår arbete med att undersöka förutsättningar för centrumets fortsatta verksamhet efter 2019, då finansieringen från Mistra upphör.

Många projekt som startade 2012 har avslutats och arbetar med att sprida resultat. I dagsläget pågår cirka 20 olika forsknings- och utvecklingsprojekt på samtliga plattformar och fler är under utveckling.

Fokus för Mistra Urban Futures inför de kommande åren handlar om att realisera rättvisa städer. Det internationella utbytet och samarbetet ska öka.

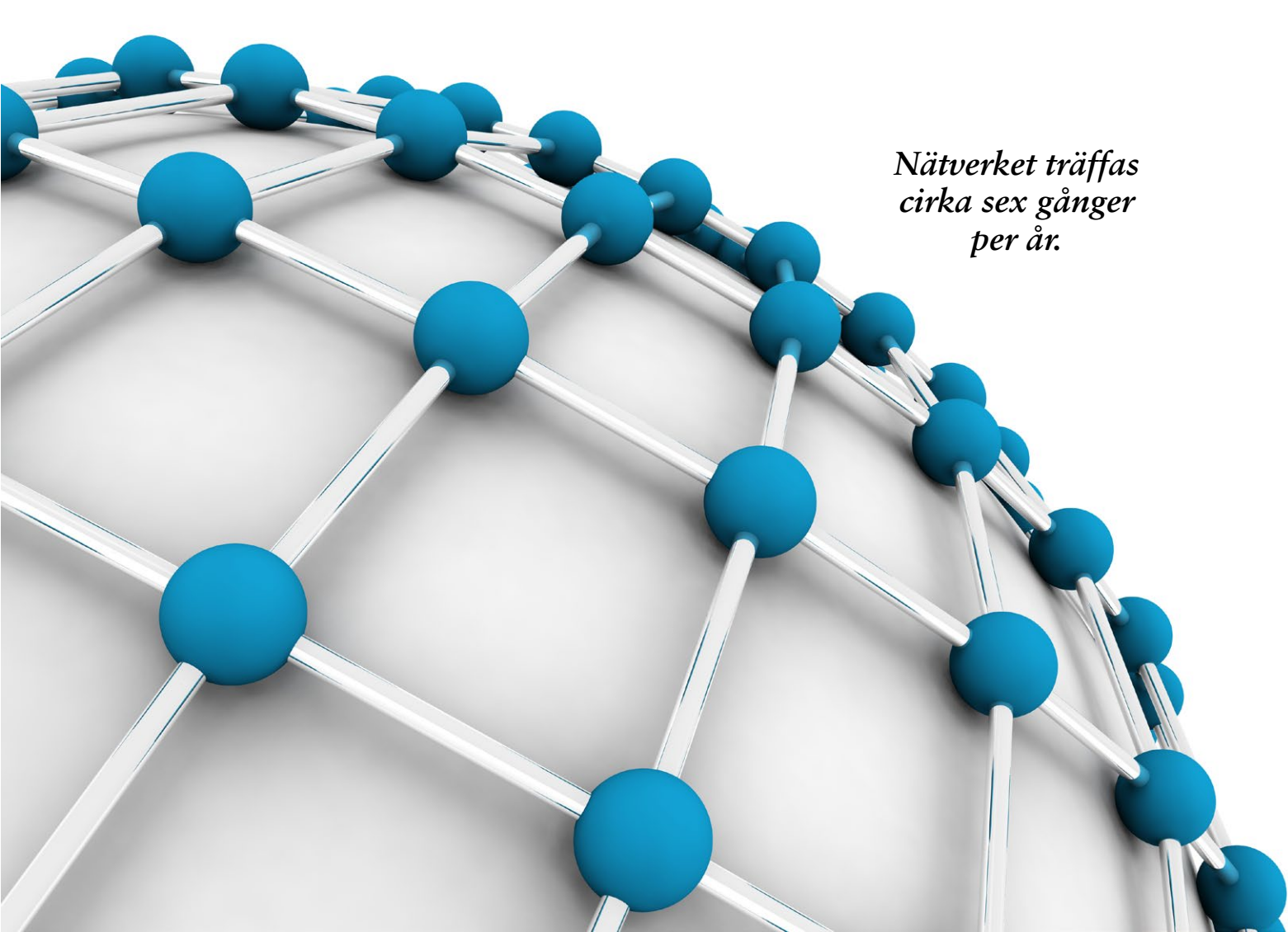
I september 2016 anordnades den första internationella årliga konferensen i Göteborg med tema rättvisa städer. Konferensen kommer återkomma årligen på samtliga plattformar runt om i världen.

1.2 GR:s medverkan

Upplägget i den här rapporten är att kort redogöra för vilka forsknings- och utvecklingsprojekt som GR driver och medverkar i samt kommunernas erfarenhet och nytta av medverkan i Mistra Urban Futures.

GR:s medlemskommuner.

*Nätverket träffas
cirka sex gånger
per år.*

Bild: Mostphotos

1.3 Nätverket för Mistra Urban Futures

GR har ett kommunnätverk som arbetar med att:

- Initiera, följa upp och sprida kunskap om gemensamma forsknings- och utvecklingsprojekt som är av nytta för hela regionen och respektive medlemskommun.
- Verka för att processen leder till användbara verktyg, metoder och arbetsätt för en hållbar utveckling av storstadsregionen.
- Bidra till att utveckla medarbetare genom att skapa en kontaktyta.

Nätverket träffas cirka sex gånger per år. Under året har nätverket arbetat fram en uppdragsbeskrivning och en kommunikationsplan för nätverkets fortsatta arbete. Ett antal fokusområden har identifierats och dessa är även teman på nätverkets träffar:

- Den blandade staden
- Social hållbarhet
- Stad och land
- Mobilitet/nåbarhet

Till varje tillfälle uppmanas nätverket att bjuda in kollegor som kan ha nytta av och vill bidra till respektive tema. Efter träffarna skickas ett nyhetsbrev ut som kontaktpersonerna är ansvariga för att sprida i sin egen organisation.

Läs mer om nätverket här: www.grkom.se/mistraurbanfutures

2. Aktuella utmaningar och projekt

I följande kapitel beskrivs aktuella projekt som GR eller GR:s medlemskommuner medverkar i genom intervjuer med projektdeltagare.

2.1 Det urbana stationssamhället

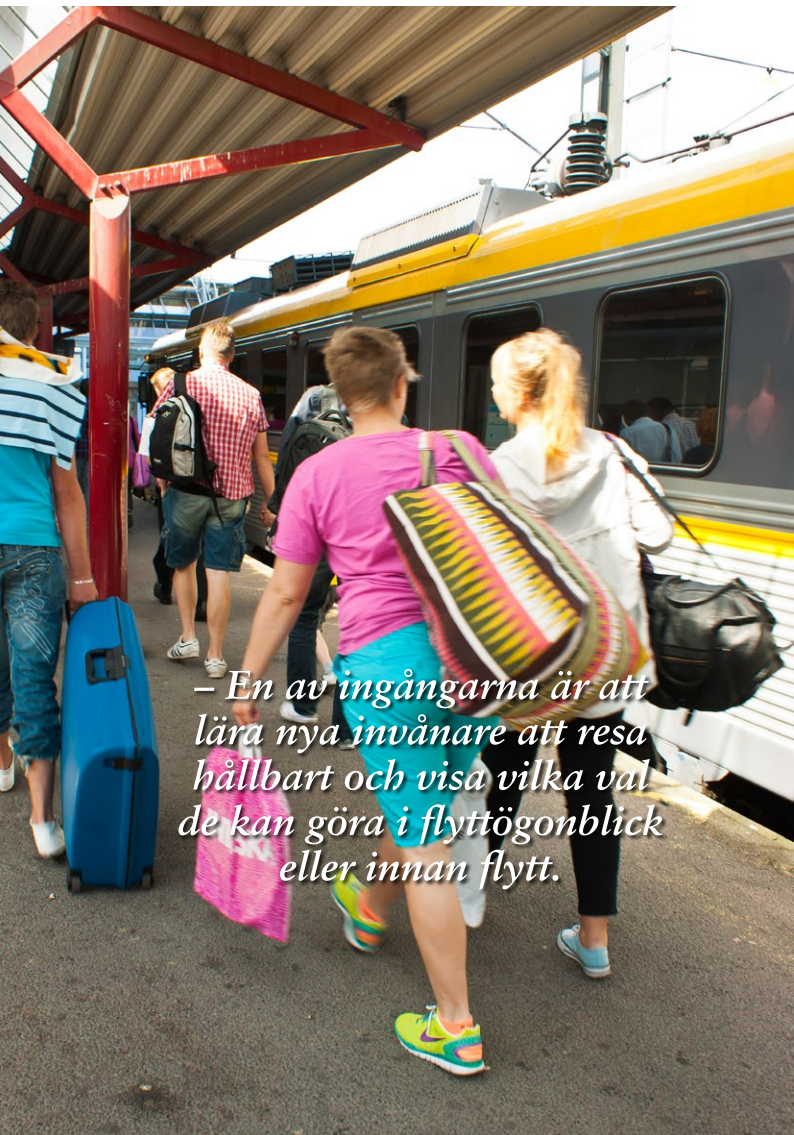
Det urbana stationssamhället – vägen mot ett resurssnålt resande är en kunskapsprocess inom ramen för Mistra Urban Futures som drivs av GR, Trafikverket och KTH (Kungliga Tekniska högskolan). I arbetet deltar även Länsstyrelsen i Västra Götaland, Västra Götalandsregionen och elva kommuner – Ale, Alingsås, Borås, Kungälv, Lerum, Göteborg, Härryda, Partille, Stenungsund, Trollhättan och Varberg.

Inom *Det urbana stationssamhället* initieras olika projekt och aktiviteter för att öka

kunskapen om det komplexa i stationsnära planering samt skapa förutsättningar för att utveckla stationssamhällen till attraktiva och hållbara orter att leva och bo i. I de aktiviteterna ingår fler parter, både näringsliv, forskningsaktörer samt andra kommuner och regioner i Sverige. Aktiviteterna initieras utifrån sju identifierade fokusområden, nämligen:

- Buller, vibrationer och risker
- Dialog och samverkan
- Livsstilsvärden, identitet och platsmarknadsföring
- Struktur och design för ett hållbart samhälle
- Markanvändning och markvärden
- Flexibla hållbara transporter
- Stationens roll för ett omland

Ett av projekten kallas *Hållbara attraktiva stationssamhällen*. Projektet har beviljats sju miljoner kronor i finansiering från VINNOVA för att arbeta med lösningar för en bilfriare livsstil för samhällen utanför storstäderna. Projektkonsortiet består av GR, Västra Götalandsregionen, Västtrafik, Ale kommun, Lerums kommun, ICA, Ale Bygg, Handelsbanken, Svensk Fastighetsförmedling, Derome, Wallenstam, Skanska, HSB, Förbo, Jutabo, Handelsbanken, Bzzt, CleverApps, Chalmers Tekniska Högskola, SP – Sveriges Tekniska Forskningsinstitut, Viktoria Swedish – ICT samt IVL – Svenska Miljöinstitutet.

– En av ingångarna är att lära nya invånare att resa hållbart och visa vilka val de kan göra i flyttögonblick eller innan flytt.

Bild: Mostphotos

Hej Magnus Blombergsson, stadsarkitekt i Ale kommun!

Vad handlar projektet Det urbana stationssamhället om?

– En av ingångarna är att lära nya invånare att resa hållbart och visa vilka val de kan göra i flyttögonblick eller innan flytt. Projektet ska ta fram ett antal verktyg för att visa kostnader för olika mobilitetslösningar, både för invånare genom bank och mäklare, och för planerare. Det handlar också om att ta reda på hur markanvändningen kan effektiviseras genom dela-på-lösningar för att skapa ett hållbart mer attraktivt stationssamhälle. Exempel är parkeringslösningar, boendelösningar och paketlösningar av tjänster tillsammans med lokala fastighetsbolag och näringslivet. Hur kan det bli tryggt och trevligt vid pendelstationerna så att de blir mötesplatser och inte bara till för tågen och bilarna?

– Det finns också en social dimension i det hela, nämligen att få människor att mötas genom exempelvis dela-på-lösningar för transporter.

Vad har projektet gett?

– Ale har en stor fördel av att kommunen redan har en ny motorväg och pendel. Nu måste vi planera för urbana stationssamhällen. Då Ale är en liten kommun har vi inte all kompetens själva. Det har varit givet att kommunen med olika avdelningar ska vara med i projektet.

– Projektet *Det urbana stationssamhället* började med en kunskapsöversikt och redan då fick kommunen kontakt med andra kommuner och forskare. Projektledarna Alice Dahlstrand och Amie Ramstedt har varit väldigt flitiga i att ta reda på vad kommunen behöver. Vi har också skickat med konkreta frågor till projektledarna och fått återkoppling från olika forskare.

– Projektet har bidragit till nya kontakter och erfarenhetsutbyte med andra kommuner. Det har också bidragit till ett närmare samarbete med exempelvis Trafikverket. I den bästa av världar hade kommunen varit med i ett sådant här projekt innan infrastrukturen byggdes ut, men frågan är om förståelsen fanns då. Behoven och frågeställningarna uppstår ofta först när verkligheten infinder sig. Ska våra stationsorter erbjuda en attraktiv, hållbar livsstil, eller ska de bli en pendelparkering vid en perrong?

– Det är stort intresse för de verktyg som tas fram i *Hållbara attraktiva stationssamhällen* och tanken är att de ska kunna spridas och användas i andra kommuner också. I Ale är det fokus på Nödinge men det finns ytterligare fyra stationssamhällen som lösningarna kan appliceras på.

Magnus Blombergsson.

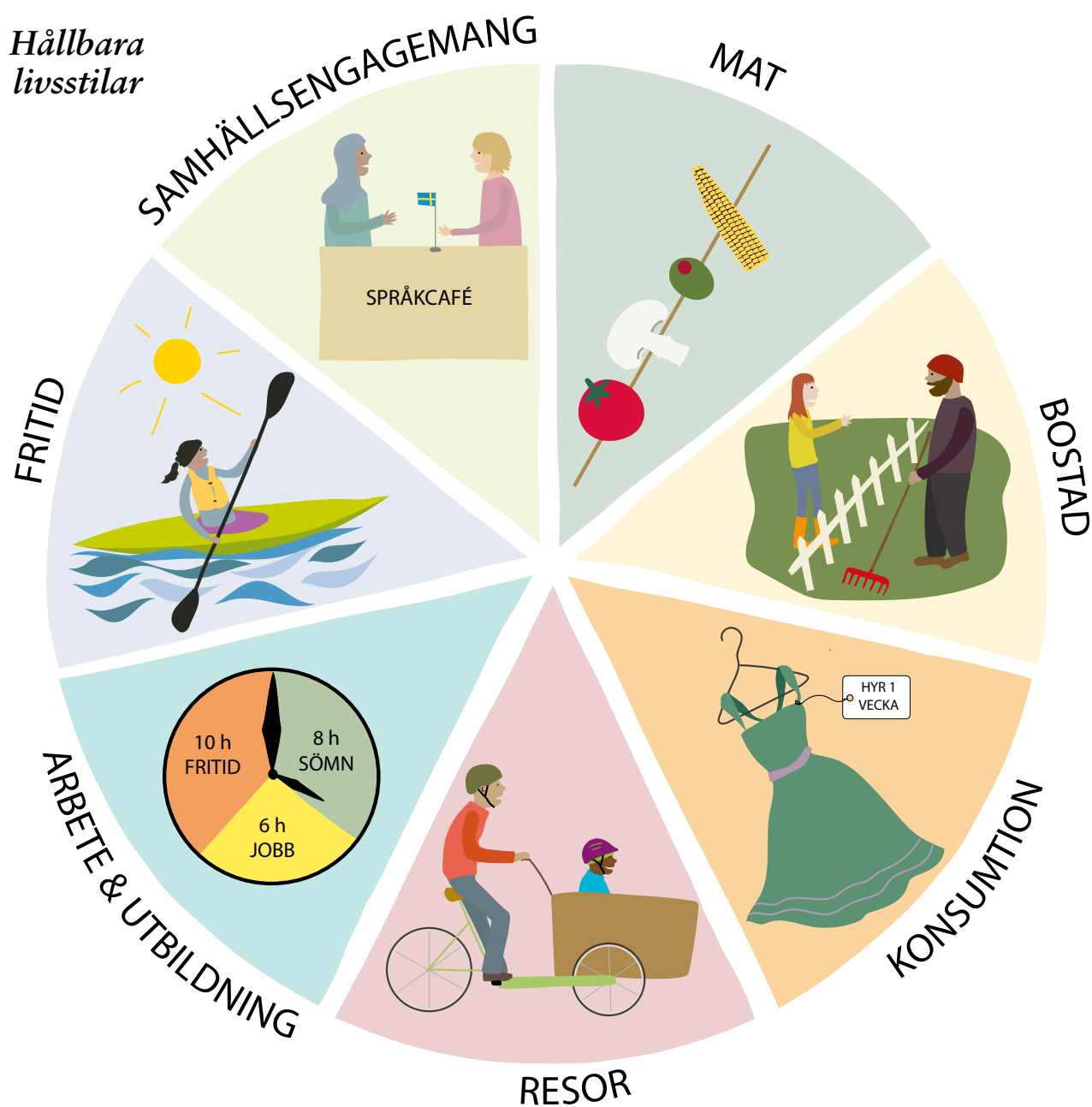
2.2 Hållbara livsstilar – verktyg och metoder

Att vi måste ställa om till mer hållbara livsstilar är allt fler överens om. Våra livsstilar leder till problem som miljöförstöring och klimatpåverkan, ohälsa och segregation. Det finns också en stor ojämlikhet i hur livsstilar i olika delar av världen ser ut och påverkar. För att minska klimatpåverkan och få till en mer rättvis fördelning av utsläppen mellan människor i olika delar av världen krävs livsstilsförändringar.

Projektet *Hållbara livsstilar* startade januari 2015 och avslutades i april 2016. Projektet har under det första året arbetat med att synliggöra vad hållbara livsstilar innebär och hur man på lokal och regional nivå kan främja hållbara livsstilar i Västra Götaland.

I projektet medverkar Göteborgs Stad, Chalmers, SP- Sveriges Tekniska Forskningsinstitut och GR/Lerums kommun.

Just nu pågår en utveckling av en handlingsplan för en fortsättning av projektet för 2016-2018.

Hej, Johanna Ek Wahlqvist, Verksamhetsutvecklare/ Kvalitetscontroller i Lerums kommun!

Vad har projektet Hållbara livsstilar lett till?

–Det mest synliga och konkreta resultatet är verktygslådan, där man som kommunal tjänsteperson kan botanisera för att utveckla sin kommun och göra det lättare att leva hållbart för dem som bor i kommunen. Verktygslådan finns på hemsidan: www.hallbaralivsstilar.se

–Projektet har också genererat kunskapsspridning och samverkan med andra städer.

Vad kan kommunerna ha för nytta av resultatet?

–Verktygslådan kan vara en inspiration. Där går att hitta lösningar på något som är ett problem för kommunen. Exempelvis om man vill börja jobba med grovavfall så finns där exempel som redan har testats och fått bra resultat. Det behöver inte vara så att man har ett problem, det kan vara givande att gå in där och hitta nya metoder som kan göra kommunens arbete trevligare, öppnare eller mer resurseffektivt – hållbart helt enkelt. I verktygslådan får man veta hur lösningen går till, effekter och kontaktuppgifter till dem som vet mer.

–Det har varit intressant att vissa kommuner har gjort så smarta lösningar, som man tycker att alla andra kommuner borde kunna göra. Vad hindren är för att lösningarna inte genomförs i alla kommuner är i dagsläget okänt. Det kan ha att göra med att kommuner har olika förutsättningar att utveckla mer hållbara lösningar och att jobba med verksamhetsutveckling.

*Verktygslådan
finns på hemsidan:
www.hallbaralivsstilar.se*

Johanna Ek Wahlqvist.

2.3 Well being in sustainable cities, WISE

WISE står för *Well being in sustainable cities*. Syftet med WISE-projektet är att bygga kunskap kring en klimatomställning som också främjar välbefinnande.

Ett av delprojekten inom WISE heter *Beslutsmodeller för att nå hållbar planering*. Trafikverket är projektledare och i projektet medverkar även GR, Västra Götalandsregionen, Göteborgs Stad och Ale kommun samt forskare från bland annat VTI – Statens väg- och transportforskningsinstitut.

Bild: Mostphotos

Kan en persons normala livspussel fungera med en annan mobilitetslösning, exempelvis med kollektivtrafik istället för bil?

Hej Per Kristersson, utredningsledare GR!

Vad handlar projektet Beslutsmodeller för att nå hållbar planering om?

–Kan vi fatta beslut som är annorlunda (och mer hållbara) än de beslutsordningar vi har, eller behöver vi ändra beslutsmodellerna?

–Till en början testades de tankarna på beslutsmodellen *SAMPERS*. Det är en kalkylmodell som Trafikverket använder för att beräkna vilka projekt som är samhällsekonomiskt lönsamma.

–Om vi lägger in indata vi vill ha utifrån beslutade överenskommelser enligt strukturbilden, uppnår vi då K2020:s målsättningar enligt *SAMPERS*? Resultatet visade att *SAMPERS* bara är en kalkylmodell, alltså spelar indatan väldigt stor roll för resultatet. *SAMPERS* kan alltså användas för att se om K2020-målen kan lösas med hjälp av strukturbildens lokaliseringssidé. Det visar sig att det inte är tillräckligt att planera enligt strukturbilden. Däremot när fler faktorer adderas, som till exempel trängselskatt, bensinpriser och bilinnehav, så går det att nå målet om en kollektivtrafikandel på minst 40 procent.

–Det går att använda gängse beslutsmodeller, men vi behöver planera viljestyrt/målstyrt istället för prognosstyrt.

–I projektet har vi även studerat individers förmåga att anpassa sitt vardagsliv i en ny kontext. Kan en persons normala livspussel fungera med en annan mobilitetslösning, exempelvis med kollektivtrafik istället för bil?

Vad har projektet gett?

–En insikt om att vi både behöver göra de mest miljövänliga och effektiva lösningarna med de system och den teknik vi har. Men samtidigt fundera över vilka flöden och system vi har i framtiden och planera utefter det. Prognoser är inte alltid den bästa ledtråden. Vi behöver ha två tankar igång samtidigt och ha beslutsmodeller som stödjer båda.

–Arbetet stärker förmågan att tänka i system och inte i projekt. Arbetssättet har skapat ett mer holistiskt angreppssätt.

–En annan slutsats är att vi anpassar oss väldigt mycket efter de möjligheter vi har. Har vi en bil så kör vi den. Men finns den inte anpassar vi oss efter det. Valmöjligheten att bete sig på många olika sätt minskar beroende på var man bor, men ökar beroende på vilka mobilitetslösningar som finns till ditt förfogande.

–Den egna nyttan av att delta i projektet är att kunna fördjupa sig och förstå mer av det komplexa.

Vad kan kommunerna ha för nytta av resultatet?

–För att fler ska få insikter behöver fler vara involverade i den typen av gemensamma kunskapsprocesser, som handlar mycket om det goda samtalet och en kontinuerlig och lärande dialog. Det hjälper inte att veta hur, fler måste vara delaktiga för att det ska hända saker och för att nya processer ska ta form.

Per Kristersson. Bild: Tony Dahl/GR

2.4 Medborgardeltagandets effekter

Bidrar medborgardeltagandet till effektiva beslutsprocesser och demokratiskt utformade och rättvisa städer, eller är det ett sätt att legitimera redan fastslagna politiska mål?

Projektet *Medborgardeltagandets effekter* startar hösten 2016, men redan under våren anordnades en kick-off eftersom medel från Formas beviljades för projektiden i slutet av 2015. I projektet medverkar forskare från Göteborgs universitet, KTH och Nordregio.

I projektet finns också en referensgrupp bestående av Boverket, SKL, Trafikverket, GR, samt kommunerna Göteborg, Lerum, Alingsås, Tjörn, Stockholm, Botkyrka, Nacka, Upplands Väsby, Malmö, Helsingborg, Lund och Landskrona. Gruppens syfte är att delge projektets forskare sina erfarenheter kring medborgardialog, sprida resultat samt tillsammans analysera samt formulera frågeställningar och nya perspektiv under projektets gång. Dessutom finns en referensgrupp med forskare.

– Det handlar om att försöka göra en utvärdering av ett stort antal medborgardialoger med fokus på stadsbyggnadsprocesser.

Hej, Tinna Harling, planarkitekt i Tjörns kommun!

Vad handlar projektet Medborgardeltagandets effekter om?

–Det handlar om att försöka göra en utvärdering av ett stort antal medborgardialoger med fokus på stadsbyggnadsprocesser. Syftet är att försöka hitta mönster i vad olika typer av medborgardialoger har lett till och även hitta nycklar till ett gott genomförande.

–Vi tror att det är bra att jobba med dialog men vi vet inte riktigt vad resultaten blir och vi vet inte vilka faktorer som avgör om det blir bra resultat eller inte. Framförallt tycker jag att det är bra att fokus i projektet inte bara är på resultat och effektivitet utan även på rättvisa och legitimitet.

Vad tror du att projektet kan ge för nytta till er och till andra kommuner i Göteborgsregionen?

–Jag tror det kan ge mycket. Dels blir det en sammanställning av vad som gjorts. Men sen tror jag också att man kan hitta några nyckelfaktorer. Saker och ting som man behöver titta på. Om man jobbar på detta sätt så är möjligheten större till att det blir ett bra och mer rättvist projekt. Annars kanske det inte ger någon effekt eller blir särskilt rättvist. Det är inte bara fokus på GR, i projektet är även Stockholm och Malmö med, vilket har ett väldigt stort värde. Vi vet vad som pågår inom GR men inte så mycket om vad som sker i övriga Sverige. Det är roligt att vi fått till ett så stort och djupt projekt. Oftast tittar man på ett pilotfall, men nu är det en stor omfattning med fokus på dialoger under åren 2000–2014 i alla tre storstadsregionerna.

Tinna Harling. Bild: Maria Johannessen

2.5 Är samverkan med lokalsamhället en väg för arkitekter och byggherrar till att skapa hållbara bostäder för seniorer?

Forskningsrådet Formas har beviljat Chalmers och FoU i Väst/GR drygt fyra miljoner kronor till ett nytt projekt som genomförs inom ramen för Mistra Urban Futures. Projektet beräknas pågå mellan oktober 2016 och mars 2019. Studien som kommer att genomföras inom ramen för projektet utgår från case-metodik och tre exempel som har valts ut för att illustrera olika sätt att genomföra samverkan på. Gemensamt för dem är att samtliga rör sig om bostäder för personer över 70 år. Datainsamlingen kommer att bestå av intervjuer, observationer, litteraturgenomgångar samt workshops. Semi-strukturerade intervjuer kommer bland annat att genomföras med byggherrar, arkitekter, seniorer och tjänstemän som arbetar på lokal nivå med planering och med äldreomsorg/-vård. Observationer görs av möten mellan byggherre, arkitekt och seniorer samt lokala tjänstemän. Dessutom utvärderas det boende som är färdigställt utifrån kriterier för en hållbar boendemiljö för seniorer.

Forskarna Inga Malmqvist, Chalmers, och Lisbeth Lindahl, FoU i Väst/GR har skilda bakgrunder – arkitektur och psykologi – vilket ger utrymme för flervetenskapliga analyser av det material som samlas in och förväntas bidra till nya kunskaper inom området.

Genom att skapa goda boendemiljöer för äldre gynnas inte bara den målgruppen utan det bidrar också till flyttkedjor på bostadsmarknaden vilket även gynnar andra målgrupper.

Hej, Lisbeth Lindahl, Fil dr i psykologi och leg psykolog, FoU i Väst/GR!

Vad handlar projektet Är samverkan med lokalsamhället en väg för arkitekter och byggherrar till att skapa hållbara bostäder för seniorer *om?*

–Det övergripande målet med forskningsprojektet är att undersöka om samverkan med lokalsamhället är ett sätt för byggherrar och arkitekter att skapa hållbara bostäder för seniorer. Projektet är väldigt praktiktäna och handlar om att följa och följa upp ett antal projekt och även om att skapa forum för lärande olika aktörer emellan.

–Det finns väldigt lite forskning om hur byggherrar och arkitekter kan bidra till en ökad social hållbarhet i boendet samtidigt som det faktiskt är de som har makt att utforma de fysiska miljöerna. Det är viktigt att de får mer kunskaper om målgruppen äldre, eftersom denna grupp ökar i samhället, många har knaper ekonomi och ibland även särskilda behov. Mycket handlar om hur den fysiska miljön och den sociala miljön ska utformas på bästa sätt. Genom att skapa goda boendemiljöer för äldre gynnas inte bara den målgruppen utan det bidrar också till flyttkedjor på bostadsmarknaden vilket även gynnar andra målgrupper.

–Formas-projektet föregås av ett pilotprojekt på initiativ av White som förutom att vara arkitekt även bygger i egen regi ihop med FO Peterson. White ville undersöka om dialog och samverkan bidrar till hållbara boendemiljöer för seniorer samt om dialoger i tidigt skede bidrar till ökad effektivitet.

–I projektet ingår tre olika fallstudier med olika förutsättningar i kommunerna Göteborg, Mölndal och Tjörn.

Vad tror du att projektet kan ge för nytta till er och till andra kommuner i Göteborgsregionen?

–Tanken är att belysa hur byggherrar och arkitekter gör och kan göra för att skapa en handbok som kan användas av arkitekter, byggherrar och planerare. Med en handbok blir det lättare att gå från ord till handling med praktiska tips om hur man kan gå tillväga. Värdet av dialoger kommer också att kritiskt belysas för att vi ska kunna motivera olika typer av dialog och samverkan.

–Projektet förväntas även bidra till att kommunerna kommer att kunna öka sin beställarkunskap om vilka riktlinjer och direktiv som de behöver kommunicera med byggherrar och arkitekter för att bidra till att det byggs hållbara bostäder för seniorer.

Lisbeth Lindahl. Bild: Tony Dahl/GR

2.6 Stadslandet

Stadslandet handlar om att utveckla nya modeller för grön hållbar affärsutveckling mellan staden och landet, främst i Göteborgs norra stadsdelar i Angered och Norra Hisingen. Insatserna har både ekonomiska, ekologiska och sociala dimensioner, men även kulturella, och ska bidra till minskade koldioxidutsläpp. Projektet startade som en förstudie inom ramen för projektet *Utveckling Nordost* i Göteborgs Stad. När projektet *Utveckling Nordost* tog slut beslutades att verksamheten skulle permanentas som en avdelning inom Business Region Göteborg AB (BRG). Arbetet med *Stadslandet* har fortgått med ambitionen att utveckla ett långsiktigt projekt. Mistra Urban Futures har gått in som en part i det fortsatta arbetet för att bygga kunskap kring den gröna sektorns potential.

Hej, Peter Rundkvist, projektledare på Business Region Göteborg!

Vad handlar projektet Stadslandet om?

– Det är ett strukturfondsprojekt så det handlar om att pröva strukturella insatser som långsiktigt ska kunna ge nya möjligheter för hållbar stadsutveckling. Fokus ligger på att å ena sidan utgå från potentialen som ligger i den lokala livsmedelsproduktionen. Men även på det faktum att dessa delar av Göteborg hör till dem som har högst arbetslöshet och ohälsotal samt störst problem i skolor med avhopp och låga utbildningsnivåer. Tanken i grunden är att pröva vilka effekter en utveckling av den gröna sektorn skulle få på ojämlikhets- och segregationsfaktorer. Ambitionen är att utveckla nya affärsområden framförallt för små företagare, klimatsmart miljöteknik, produktutveckling för gröna

Bild: Mostphotos

Relationen stad och land har förändrats ganska drastiskt under de senaste 20 åren.

smarta produkter. Inte minst en klimatsmart logistik mellan lokala producenter samt den lokala och regionala marknaden som Göteborgsområdet och hela Göteborgsregionen erbjuder.

–Just nu är efterfrågan på den här typen av produkter större än tillgången. Projektet vill undersöka och stödja möjligheterna till att ta tillvara på det och göra det bästa möjliga av den situationen. Det är ett guldåge för att utveckla nya jobb och nytt företagande inom den gröna sektorn.

Vad tror du att projektet kan ge för nytta till er och till andra kommuner i Göteborgsregionen?

–En viktig del i projektet är att jobba med ett antal testbäddar och pröva både verksamheter och affärsmodeller i liten skala. Dessa kan sedan, om det visar sig ha en potential, skalas upp och bli tillämpbara i hela Göteborgsregionen samt nationellt och internationellt. Det handlar mycket om att hitta utvecklingsmodeller för en grön klimatsmart affärsutveckling som är kopplad till social sammanhållning. Det är det som är det speciella med idén, att hela tiden ha en koppling till arbetsmarknad och utbildning. Det är intressant för så väl små som stora kommuner. Relationen stad och land har förändrats ganska drastiskt under de senaste 20 åren. Idag sker invandring även till små kommuner, det finns helt nya rörelsemönster, folk reser och pendlar på ett helt annat sätt. Det finns en ny grön våg – människor flyttar ut och bosätter sig på en plats men jobbar i en annan kommun. I det sammanhanget har det varit ett stort fokus på att möta med stora infrastruktursatsningar, vilket behövs. Men det behövs också omställningar i konsumtion och produktion, inte minst av klimatskäl.

Peter Rundkvist.

Idag sker invandring även till små kommuner, det finns helt nya rörelsemönster, folk reser och pendlar på ett helt annat sätt.

3. Erfarenheter och medverkan från året som gått

Nedan har några medlemmar i GR:s Mistra Urban Futures nätverk fått svara på följande frågor:

1. Vad har gett dig mest i egenskap av deltagare i GR:s Mistra Urban Futures-nätverk under det senaste året?
2. Hur skulle du vilja se att arbetet utvecklas i framtiden?

Erika Bjernhagen-Börkén, utvecklingsledare inom samhällsbyggnad i Stenungsunds kommun:

1. Det som har gett mig mest är utbytet med andra i nätverket, att få höra hur andra ser på saker och löser saker. Det har varit en fortbildning på vetenskaplig grund både inom planeringsområdet men också inom det sociala området.
2. Det har varit ett välfungerande nätverk – uppstyrt, planerat och bra sammanhållet. Det har varit bra att det varit ett öppet nätverk dit man har kunna ta med kollegor. Vi är nöjda med nätverket som det fungerar idag.

Bild: Gunnel Rydberg/GR

Magnus Blombergsson, stadsarkitekt i Ale kommun:

Bild: Gunnel Rydberg/GR

1. Det är erfarenhetsutbytet och kunskapsutbytet som gett mig mest. Det som har tillfört mycket är att få kunskap om områden som den lilla kommunen inte jobbar med, alltifrån bilpooler till social ÖP. Ale har också deltagit i projekt som Urbana stations-samhällen och underprojekt som blivit spin-off från det projektet. Utan nätverket hade detta inte kommit tillstånd för då hade vi aldrig träffat forskare.
2. Det är bra att det varit ett öppet nätverk dit man har kunnat ta med kollegor. Bra med ett brett nätverk med spridning mellan olika områden. Framöver ser jag gärna, precis som formulerats i nätverkets uppdrag, att det blir ett fokusområde varje år för nätverket. Det skulle göra det enklare att jämföra insatserna.

Lotta Kjällström, Administrativ chef/Projektledare för Landvetter södra, Härryda kommun:

1. Jag har inte varit med så många gånger som jag önskat men behållningen för mig är den input och nya kunskap som man fått med sig. Det har även varit värdefullt att få ta del av erfarenheter från kollegor i andra kommuner. Positivt också med den bredd nätverket har, att kunna ta med kollegor som är berörda av olika teman, alltifrån stadsarkitekt till folkhälso-samordnare.

2. GR har många nätverk och det är viktigt att vara medveten om den roll just det här nätverket har och bör ha. Det är viktig information som ges i nätverket och det bör nå rätt personer. Hur det ska ske bör vi fortsätta att fundera över.

Bild: Gunnel Rydberg/GR

Tinna Harling, planarkitekt, Tjörns kommun:

1. Det har varit hög nivå på kunskapen man fått till sig. Genom nätverkandet har man också lärt sig mycket av varandra som man kan föra över till den egna organisationen.

2. Vi bör fortsätta att bjuda med olika professioner till våra träffar och fortsätta renodla olika teman. Jag vill även slå ett slag för nyanlända-frågan – där vi behöver prata mer om hur vi når varandra och hur vi kan öka dialogen.

Bild: Gunnel Rydberg/GR

Göteborgsregionens kommunalförbund

Besök Anders Personsgatan 8 • **Post** Box 5073, 402 22 Gbg • **Tel** 031-335 50 00
Fax 031-335 51 17 • **e-post** gr@grkom.se • **www** [grkom.se](http://www.grkom.se)